

1409 18. Dec. 1893: 1. Beh. af Lovforslagene om Huslodder og en Landbokommission. 1410

Tid. Jeg tror ikke, der er noget begrundet Haab om, at man i en nær Fremtid vil kunne faa de storartede Militærudgifter nedsatte, saaledes at der bliver Kapital til Gavn i den Retning. Og skal man tænke sig, at Pengene skulle tilvejebringes ved nye Skattelove, er jeg bange for, at det vilde medføre en Tilstand blandt de i Forvejen trykkelige Borgere, som vilde have til Følge, at de bleve endnu elendigere stillede, end de alt ere. Man kunde jo tænke sig, at denne Sag kan gennemføres, man kunde tænke sig, at den Liberalitetfulde komme ind hos vore bedre stillede Medborgere, at de virkelig kunde blive enige om at hente den fornødne Kapital paa de Steder, hvor den i Virkeligheden er, og hvor den kan affes, uden at nogen lider derved og sæler sig trykket deraf, nemlig hos den kapitalbestående Klasse. Men kunde man tænke sig, at Pengene bleve tilvejebragte der, og man derved fik Midler til at udstykke Jord saaledes, at Husmanden over hele Landet fik Jordlodder, saa vil jeg dog sige, at dermed maa ikke det ærede Medlem for Præstø Amt's 6te Valgfreds (Bojsen) tro, at Landarbejderpørgsmaalet er løst. Det vilde sikkert kun være løst for en Generation, det var løst. Saa ville vi sikkert komme ind paa samme Stilling og staa, som vi staa den Dag i Dag. Jeg tror derfor paa ingen Maade, at Landarbejderpørgsmaalet løses, saaledes at det kan være i Længden, paa den af Dem foreslaaede Maade ved Udstykning af Jorder. Dette, at Kommissionen skal arbejde i længere Tid — og der gives Udfigt til det — tyder heller ikke paa noget godt. Jeg er bange for, at for vi faa den Velsignelse gennem Landarbejderkommissionen, ville vi faa store Byrder. Jeg er bange for, at det vil gaa som den Gang, da Landarbejderne skulde have Havelodder, og de saa fik Ostatten, men Havelodderne bleve borte. Jeg er bange for, at vi, under Kommissionens Arbejde paa Udstykning af Jorder til Husmandslodder, i Mellemtiden ville faa Brændevinsstatten, medens Jordlodderne blive borte. Det er jeg bange for. Jeg vilde ønske, at jeg havde paaet fejl, jeg vilde ønske, at mine Forudsetninger vare urigtige, og jeg vilde i Virkeligheden ønske, at det var muligt for Kom-

missionen at finde noget, der kunde hjælpe Landarbejderne og hjælpe dem for Alvor.

Det ærede Medlem for Holbæk Amt's 5te Valgfreds (Korsgaard) talte i Søndags noget om, at hvis man nu fik en Mængde af disse Husmandslodder, vilde det sikkert bidrage til, at den Tilstrømning af Arbejds-kraft til Bjerne, som paa nærværende Tid finder Sted, vil forsvinde eller i alt Fald tage noget af, og samme ærede Medlem appellerede til mig, at jeg maaste vilde nærmere tale om denne Sag. Jeg kan kun indrømme, at der er Tilstrømning til Bjerne, men jeg kan ikke tro eller tænke mig, at Tilstrømningen vil blive mindre. Jeg tror det ikke. Jeg tror, det samme Antal vil blive bestæftiget og maa bestæftiges, hverken flere eller færre, selv om vi faa Husmandslodder. Og der er en anden Side af Sagen, som det ikke var af Vejen, at Kommissionen tog i Betragtning, og det er den: Hvorledes komme de Arbejdere til at staa, som ikke kunne komme i Betragtning og ikke kunne faa Andel i den udstykkede Jord? Thi der er vel ingen, som vil tro, at alle Landarbejdere ville komme i Bestydelse af Huslodder. Jeg er ikke saa meget bekendt med Landboforhold, men det er blevet mig sagt, at der allerede nu, da der findes Husmænd, finder en Konkurrence Sted mellem Husmændene og de bestydeløse Landarbejdere i den Forstand, at Husmændene ville arbejde billigere end de andre. Er dette Tilfældet, og kan man tænke sig, at Konkurrencen kan blive større endnu, vil man ogsaa nemt kunne tænke sig, at Tilstrømningen til Bjerne vil blive maaste endnu større, end den alt har været i Forvejen. Jeg vilde i alt Fald beklage, hvis det kunde medføre, at der blev en større Konkurrence med Hensyn til Arbejds-lønnen, end der er i Forvejen.

Til selve Forslaget skal jeg kun gøre den Bemærkning, at jeg ogsaa nok kunde ønske, at § 1 blev noget forandret. Jeg skal ikke sige noget bestemt om, hvorledes jeg kunde ønske den, men jeg skal henstille til det eventuelt nedsatte Udvalg, vedrørende denne Sag, om det ikke kunde lade sig gøre at faa Kommissionen sammensat paa en saadan Maade, at Landarbejderne, som Kommissionen jo væsentlig skal bestæftige sig med, kunde faa mere direkte Indflydelse paa